

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXX.

Celovec, petek, 14. marec 1975

Štev. 11 (1701)

OTVORITEV SLOVENSKEGA ZADRUŽNEGA CENTRA V CELOVCU

NOV MEJNIK V RAZVOJU slovenske narodne skupnosti na Koroškem

V okviru pristrčne domače, s kulturno-umetniškim sporedom bogato izpolnjene svečanosti je bil v petek prejšnji teden v Celovcu odprt novi, moderno zgrajeni in sodobno opremljeni Dom slovenskih zadrug. Po dolgih letih čakanja, prošelj, zahtev in protestov je slovensko združništvo končno le dobilo svoje središče in s tem pogoje, da bo lahko še bolj uspešno razvijalo svojo dejavnost v korist vse slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Zato je dograditev novega osrednjega poslopja po vsej pravici važen mejnik, otvoritev zgradbe pa v pravem pomenu besede praznik koroških Slovencev.

To je v otvoritvenem nagovoru ugotovil tudi poslevodeči podpredsednik SZS dr. Mirt Zwitter, ko je v tem prazničnem krogu pozdravil poleg predstavnikov naših osrednjih narodnopolitičnih, kulturnih in gospodarskih organizacij tudi zastopnike slovenskih ustanov iz Trsta in Gorice ter iz Slovenije, pri tem pa poudaril, da praznuje Zveza slovenskih zadrug lep mejnik v svojem razvoju, „saj je po dolgi dobi čakanja in — kakor je to na Koroškem že navada — borbe končno uspelo, da odpiramo dom naših zadrug“.

V kratkem opisu zgodovine novega združnega centra je dr. Zwitter navedel, da je na tem mestu nekaj stala hiša „očeta koroških Slovencev“ Andreja Einspielerja. „Upam, da ni simbol današnjega časa,“ je menil govornik, „da jo je zgubil na licitaciji, ker je ves svoj denar založil za list Stimmen aus Innerösterreich, da bi večino sodeželanov prepričal o pravičnosti zahtev slovenskega ljudstva na Koroškem.“ Kot redek — če ne sploh edinstven — primer pa je tudi naglasil, da je morala SZS vse od leta 1960 pa do leta 1972 čakati na gradbeno dovoljenje. „Dvanajst let smo prosili, smo zahtevali, smo urgirali, smo protestirali — no, končno smo po tem tudi dosegli in to naj bi bil le tudi znak novega časa, da v zadnji fazi le moramo najti pot sožitja manjšina z večino in večina z manjšino.“

Zveza slovenskih zadrug je ravno teden dni pred otvoritvijo novega združnega središča praznovala 54-letnico svoje ustanovitve. „Koroški Slovenci so imeli korajžjo zastaviti jo že par mesecev po markantnem oktobrskem dogodku leta 1920 — dne 28. februarja 1921,“ je dejal dr. Mirt Zwitter ter orisal njeno trojno funkcijo gospodarske ustanove koroških Slovencev: je revizijska in organizacijska centrala, je centralna banka svojih denarnih in blagovnih zadrug in je blagovna centrala teh zadrug. V tej trojni funkciji je zasnovana in grajena tudi nova hiša. V priložnosti je lepa nova denarna poslovalnica — banka (k banki pa nujno spada tudi denar, posebej naš domači denar, je opozoril poslevodeči podpredsednik SZS); druga funkcija ima svoje možnosti razvoja v prvem nad-

stropju, kjer so blagovni oddelek, knjigovodstvo in organizacijski sedež, poleg tega pa sejna dvorana; v drugem nadstropju pa sta poleg najemnika (odvelniška pisarna dr. Francija Zwitterja) lep šolski prostor za poslovanje ter revizijski oddelek.

„Ker se pa držimo pregovora in reka, ki ga nam je dal slovenski pesnik, da naj ne bi delali samo za vsakdanji kruh, ker da človek je telo in duh, smo malo še svojemu srcu sledili,“ je poudaril dr. Zwitter in ob tej priložnosti otvoril tudi prereditveno dvorano, ki naj bi do časa, ki naj ne bi bil predaleč, ko

bo stal sredi Celovca novi tako težko pričakovani in tako silno potrebni kulturni center v obliki Kulturnega doma koroških Slovencev, služila kot razstaveni prostor, kot prostor za manjše koncertne, pevske in druge prireditve.“

Ta razveseljiva in koristna pridobitev se je vključila v zavest in v življenje koroških Slovencev kot „Slovenska dvorana“ — aula slovenica. Njen prvi korak po poti uspešne dejavnosti je bil vsekakor obetajoč: bil je to bogat kulturno-umetniški spored otvoritvene svečanosti, ki so ga ob klavirski spremljavi dr. Danila Švare izvajali solisti mariborske Opere pevci Veronika Mihelič, Emil Baronek in Aleksander Kovač ter violinistka Branka Kuličeva; je pa to predvsem tudi likovna razstava kiparja Aleksandra Kovača, ki ostane odprta do 27. marca.

Tako je poslevodeči podpredsednik SZS dr. Mirt Zwitter lahko upravičeno zaključil z željo, da bi ta proslava bila nov mejnik k novemu razvoju naše združne centrale in s tem nova možnost za širšo podporo naših zadrug članom in koroškim Slovincem sploh!

Potrebne bodo konsekvence

če člen 7 državne pogodbe ne bo izveden

Med najrazličnejšimi forumi v Sloveniji in Jugoslaviji je pred nedavnim tudi občinska konferenca SZDL Maribor obširno razpravljala o trenutnem stanju odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo. Pri tem je predsednik občinske konference Gorazd Mazej ugotovil, da odnosi z republiko Avstrijo vzbujajo vse več zanimanja pri kar najširšem krogu delovnih ljudi in občanov, „predvsem zadnje čase, ko se tudi odnosi v sami sosedni državi zapletajo glede reševanja statusa slovenske narodnostne skupnosti na avstrijskem Koroškem“.

Predsednik Mazej je dejal, da je bila občina Maribor v dosedanjih odnosih in sodelovanju z Avstrijo široko zajeta s celim kompleksom sodelovanja, tako na področju gospodarstva, kulture, športa, različnih drugih dejavnosti, po posameznih društvih, družbenih organizacijah itd. Kot obsejna občina je za te odnose seveda še naprej zainteresirana, toda predvsem v okviru splošne zunanje politične usmeritve Jugoslavije in Slovenije, je naglasil predsednik Mazej in dodal: Moramo reči, da glede odnosov naše države do sosednje republike Avstrije absolutno podpiramo stališča naših vodstev in bomo tudi v bodoče vse naše aktivnosti glede sodelovanja z Avstrijo osredotočili v okviru teh že sedaj splošno oblikovanih stališč.

„Poudariti je treba,“ je posebej opozoril, „da so naša občina, delovni ljudje in občani v celoti zainteresirani za uresničitev 7. člena avstrijske državne pogodbe in da živo spremljamo vsa dogajanja v zvezi s položajem in statusom slovenske narodnostne skupnosti na avstrijskem Koroškem. Ugotavljamo, da bomo morali sprejeti določene konsekvence tudi v naših dosedanjih in prihodnjih odnosih z republiko Avstrijo, če se ne bo v doglednem času uresničil 7. člen in če bodo skušale uradne avstrijske oblasti uresničiti vse tisto, kar je bilo v zadnjem času povedano iz najvišjih avstrijskih krogov — to se pravi glede nasilnega preštevanja slovenske narodnostne skupnosti kakor tudi položaja, ki nikakor ni spodbuden in na ravni dosedanjih dobrih medsebojnih sosedskih odnosov.“

Prav tako so se s položajem koroških Slovencev bavili na sestanku aktiva mariborskih kulturnih delavcev, kjer so v posebni izjavi protestirali proti krnjenju narodnostnih in kulturnih pravic, proti neizpolnjevanju določil člena 7, proti netočnemu obveščanju in napačnemu prikazovanju slovenske koroške kulture oziroma njenemu zamlčevanju. Pozvali so kulturne delavce v Avstriji, da povzdignejo glas v korist izboljšanja odnosov avstrijskih krogov do koroških Slovencev in njihove kulture.

Pogled na novi dom slovenskega združništva v Celovcu, Paulitschgasse 5-7

PREDSTAVNIKI ZSO IN NSKS NA DUNAJU:

Smo za pogajanja vendar brez diktatov

Koroški Slovenci smo pripravljeni na pogajanja z zvezno vlado, vendar ne pod pritiskom nesprejemljivih diktatov. Tako nekako bi lahko v enem stavku zajeli bistvo izjav, ki so jih v sredo na tiskovni konferenci na Dunaju podali predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev pred zastopniki avstrijskega in inozemskega tiska.

Prvotno je bil — kakor smo poročali v zadnji številki našega lista — za sredo predviden razgovor predstavnikov ZSO in NSKS pri zveznem kanclerju dr. Kreiskem, vendar ga je kancler v zadnjem trenutku zaradi obolenja odpovedal oziroma preložil za teden dni. Slovenski zastopniki so svoje bivanje na Dunaju zato izkoristili za tiskovno konferenco in tisk podrobno seznanili s položajem in problematiko slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Na tiskovni konferenci, kjer so sodelovali za ZSO predsednik dr. Franci Zwitter ter podpredsednika Hanzi Ogris in dr. Pavel Apovnik, za NSKS pa podpredsednik dr. Matjež Grilc, osrednji tajnik dipl. jur. Filip Warasch in član odbora Karel Smolle, so uvodoma zelo jasno povedali, da predstavniki koroških Slovencev niso prišli na Dunaj — kakor je to skušal prikazati komentator v KTZ — zaradi kanclerjeve politike „bonbončkov in biča“, marveč v pričakovanju, da jim bo kancler posredoval nove predloge. Prav tako so poudarili pripravljenost za pogajanja z zvezno vlado, vendar v tej zvezi tudi nedvoumno povedali:

● sodelovanje zastopnikov slovenske narodne skupnosti pri reševanju manjšinskih vprašanj je možno le tedaj, če se opusti vsakršna

oblika ugotavljanja ali preštevanja;

● pri nadaljnjih ukrepih za izvajanje določil državne pogodbe naj bi vlada upoštevala tozadevne predloge slovenske narodne skupnosti vse od Spomenice koroških Slovencev iz leta 1955 dalje ter naj bi z reševanjem takoj začela;

● za izpolnitev zahtev je potreben točen, v sporazumu z osrednjima slovenskima organizacijama sestavljen terminski koledar, kajti za slovensko narodno skupnost na Koroškem je nesprejemljivo, da bi izpolnitev člena 7 in s tem zagotovitev njenih življenjskih pravic zavisela od naključja ali bi se celo zavlačevala nadaljnjih 20 let.

Pri tem so zastopniki ZSO in NSKS opozorili na dejstvo, da 20 let pogajanj z vlado pravzaprav ni rodilo uspehov, kajti vsi dosedanja ukrepi za izvajanje člena 7 so bili sprejeti brez sodelovanja in proti interesom prizadete manjšine. Prav zaradi tega so bili koroški Slovenci tudi prisiljeni, da se obrnejo na državo matičnega naroda s prošnjo, da podpre njihov boj če potrebno z internacionalizacijo problema. Kljub temu so koroški Slovenci — kakor je bilo povedano — slejkoprej mnenja, da je najbolj zaželjena sporazumna rešitev odprtih vprašanj med zvezno vlado in predstavniki slovenske narodne skupnosti, vendar mora tukaj tudi vlada pokazati iskreno pripravljenost. Predvsem pa mora odstopiti od vsakršne oblike ugotavljanja, ker tako ugotavljanje v državni pogodbi ni predvideno, ker po dvajsetih letih niso več dani pogoji kot ob sklenitvi državne pogodbe in ker bi to pomenilo stalne narodnostne boje, saj bi nemškonalne sile svoj pritisk na manjšino le še povečale.

Slepila koroške škofije

Od leta 1970 dalje odmevajo s Koroške čedalje glasneje bobni Hitlerjevih potomcev. Pravzaprav so se oglašali že dolgo pred Hitlerjem in niso nikoli utihnili. Izbruhli strupenih besed tam od govornikov Heimatdiensta do njihovih somišljenikov, ki vodijo druge stranke, nas vedno bolj spominjajo na leta pred drugo svetovno vojno.

Toda od leta 1970 dalje smo s Koroške slišali tudi besede o spravi, sožitju in odpuščanju. Največ jih je bilo na škofijski sinodi leta 1972. Ponovno smo jih slišali v Postnem pastirskem listu, ki ga je koroški škof naslovil svojim vernikom januarja 1975. Ob njih bi človek utegnil pomisliti, da koroška noč le ni tako črna. Pomislil bi, da se še sliši glas poštenja in razuma.

Ali pa bi imel prav, če bi tako pomislil? Je res na vidiku nov duh sprave? Je res med izbruhom velikomestva na eni strani in človekoljubnimi gesli na drugi taka razlika, kot se zdi? Ali lahko torej upamo, da je koroška Cerkev stopila na svetlejša pota, kot jih je ubirala 900 let, ko je bila eden od stebrov potujočevanja?

Sprava, sožitje, odpuščanje... same lepe besede. Še več: te besede bi morale pomeniti vodilo človekovemu ravnanju. Toda tako vlogo bodo dobile le, če jih bodo mislili resno in odkrito in če bodo izrečene s trdno odločnostjo, da se uresničijo v vsej svoji vsebini. Če bi bile iz takega duha, bi jih lahko sprejeli z veseljem, kot znak, da je med ljudmi pričel lepši dan medsebojnega zaupanja in prijateljstva.

Toda sprava, sožitje in odpuščanje so lahko tudi samo besede, ki jih tišči, si jih izrek, ne misli resno. Če je tako, so to najhujše laži! Tedaj so nevarnejše, kot je odkrita laž, ki je že navzven grda in jo takoj spoznamo. Nevarnejše zato, ker vemo, da lahko lepa beseda usodnejše zavede. Je kakor strup, ki ga ponudimo v kristalni čaši, pomešan med najbolj sladko pijačo.

Ko že nekaj časa poslušamo iz Koroške poleg groženj in zastraševanj tudi lepe besede o spravi in sožitju, si moramo biti na jasnem, ali jih izgovarjajo pošteno, ali ne. Ali res mislijo, kar govorijo? Ali so resnica, ki obeta, da bo nastopil nov čas bratstva, ali pa so laž, ki bo našim ustnicam še bolj približala morilsko kupo genocida?

Kako naj tedaj spoznamo, kaj je resnica? Mislim, da bo zadostovalo, če se pri iskanju odgovora ozremo samo na nekaj dejstev. Videli bomo, da nam bodo ta dejstva kaj hitro razbila naša prostodušna pričakovanja, da je na Koroškem zavladal nov duh, čeprav le v Cerkvi.

Sprava ni le beseda. Pomeni, da je poprej vladal spor in da se je zgodilo tako kot pri vsakem sporu, ko je zagrešenega veliko zla in krivic. Tisti, ki je močnejši, to je večina, je v sporu vedno tisti, ki huje udari. Slovenski pregovor pravi: „Kdor je jačji, tlači.“ Manjšina je vedno žrtev. Če hočemo zdaj spregovoriti o spravi, bi se morali najprej zneniti, kako bodo odpravili krivice in kako poravnali zlo. Šele potem, ko storilec odpravi krivice, si obe stranki lahko sežeta v roko. Pa ne prej!

Ali je bila popravljen kaka krivica Slovence na Koroškem? Južna Koroška je bila še v začetku tega stoletja enako slovensko ozemlje kot vse ostalo, ki je danes svobodno. Velikomestni načrti, ki imajo svoje korenine dolgo pred Hitlerjem, so hoteli to ozemlje razkosati. Pravočasni razpad stare Avstrije je preprečil, da se niso uresničili tudi na Stajerskem, Kranjskem in celo Primorskem, kjer so se zadnji Habsburžani menili o nemškem klinu od Trbiža proti Gorici in Trstu. Uresničujo pa se na Koroškem, najprej v prvi republiki, potem pod Hitlerjem in zdaj v drugi republiki. Načrtno zabijanje nemških

klinov je povzročilo, da v marsikaterem še pred desetletjem popolnoma slovenskem kraju danes že do tretjine ali več ljudi, zlasti otrok, govori nemško. K tem ukrepom sodi predvsem sistematično ponemčevanje v vrtcih in šolah. Potem sodi sem izobčevanje slovenščine iz javnega življenja, zastraševanje in zapostavljanje, ter celo skrunjenje grobov.

Kaj od vsega tega je še mogoče popraviti, da bi bila možna sprava? So postali vsi otroški vrtci na slovenskem ozemlju vsaj dvojezični? Isto se lahko vprašamo glede šol. Ali je dvojezičnost uresničena za obe narodni skupnosti? Kje je nad 100.000 Slovencev, kolikor jih je živel na Koroškem ob prelomu stoletja (še leta 1890 so našli 101.030 ljudi, ki so izjavili, da govorijo slovensko, kar je pomenilo 29,53 % vsega prebivalstva Koroške; že takrat je bilo Slovencev dosti več). Še leta 1922 je bilo 80 župnij, kjer se je uporabljal samo slovenski jezik, dvojezičnih pa je bilo 26. Leta 1964 je bilo prvih le še 21, drugih pa že 53. Medtem ko je bilo v južni Koroški leta 1922

venščine ali pa jo sploh odpraviti.

Ordinariat je bil tisti, ki je bistveno pripomogel k odpravi dvojezičnosti za vse šolobvezne otroke. To je obenem pomenilo odpravo dvojezičnosti pri verouku. Danes se mora zato večji del slovenskih otrok učiti verouk v nemščini, saj starši zaradi zastraševanja nimajo poguma, da bi jih prijavili za slovenski pouk. Tudi tako je postal verouk dejavnost potujočevanja.

Po vojni je ordinariat razen tega zapovedal, da je treba „upoštevati spremembe na jezikovnem področju“, ki jih je dejansko povzročila nasilna germanizacija pod Hitlerjem in v prvi republiki. „Dvojezičnost“, kakršno je razglasila sinoda, je s tem odlokom v polnem soglasju! Sinoda tudi pravi, da „je treba uporabo obeh deželnih jezikov koordinirati“. Seveda ne tako, da bi bile v vseh celovških in beljaških cerkvah tudi slovenske maše in da bi bili tam nameščeni duhovniki, ki bi obvladali oba jezika!

Leta 1941 je ordinariat izdal odlok, ki zapoveduje na pokopališčih samo nemške napise. Danes je večina

čejo več na pogovore na Dunaj. To je torej poslanica, ki govori o „pristni krščanski poti“, v resnici pa je navdahnjena od najbolj mračnih krščanstvu tujih sil.

Na Koroškem velja vse tisto, kar je nedavno zapisal J. Slak o potujočevalni vlogi videmske škofije in o težkih duhovnih razmerah v Beneški Sloveniji. Pri tem je poudaril: „Tako je šlo in tako gre še danes po določenem tiru.“ V Benečiji od Mussolinija dalje, na Koroškem že 900 let.

Koliko zla je torej popravljenega? NIČ! Nasprotno: zlo se nadaljuje, neke odkrito drugje preoblečeno v demokratične fraze. Koroški ordinariat je pokopal encikliko „Mir na zemlji“, ki med drugim pravi: „Vse, kar se naredi zoper narodno manjšino z namenom, da se zaduši in zatne njihova življenjska sila, je hud prestop zoper pravičnost, in to še bolj, če takšno postopanje meri na uničenje manjšine.“ Uničenje pa je prav gotovo velikomestni cilj na Koroškem. Slišali smo, da bo zavladal mir, ko enega od obeh narodov ne bo več. Koroški škof je podobno, ko mnogi njegovi predniki, sokriv za tak razvoj. S tem ni le grobar manjšine, ampak tudi lastne Cerkve. Nekaj slovenskih besed, ki jih je izrekel ob izrednih ceremonijah, nič ne spremeni dejstev. Te besede ne odtehtajo milijone in milijarde zadušenih slovenskih besed in pesmi, ki jih je pomagala moriti tudi škofija. Izjave brez dejanja so le slepilo.

Sožitje. Nekdo ima hišo. Pod zaščito tuje oblasti se v njo naseli tujec. Najprej zasede eno sobo, potem drugo, potem tretjo. Lastnik se stiska le še v eni sobi in kuhinji. Seveda tedaj ne more biti ne miru, ne sožitja. Pa pride nekdo in poreče: „Čas je za spravo in sožitje; dve stranki sta v hiši, a ena ne more do kuhinje; ali ne bi bilo prav, če bi tista, ki ima ognjišče, pripustila še drugo zraven? Ali bi ne bilo lepo, če bi si obe stranki segli v roko?“ Utesnjeni lastnik bi dejal: „Oprosti sosedi! Zavedam se, da sem ti v preteklosti prizadejal trpljenje. Ponižno te prosim za odpuščanje. Moje ognjišče je tvoje ognjišče. Odslej hodiva v bratski ljubezni.“ V bližnji cerkvi bi zazvonili zvonovi v čast dosežene sprave. Vstala bi nova „skupna Koroška“.

Ta vložek v razmišljanje je farsa, ki pa je žal dobesedno resnična. Da bi bila farsa še bolj karikirana, naj pripišem, da je tujec očital gospodarju, da je pritepenec, ki naj se pobere čez Karavanke.

Po vsem, kar sem zapisal, količkej trezen človek ne more več dvomiti o tem, kaj pomenijo besede sprava, sožitje in odpuščanje, ki jih slišimo s Koroške. V njih torej ni resnice, čeprav jih pozamezniki brez dvoma izgovarjajo v poštenem hotenju. Ne vedo, da drugi, veliko bolj odločilni, to njihovo dobronamernost zlorablajo.

Prepričan sem, da je bilo nujno opozoriti na vso to neizmerno neiskrenost, da bi nihče v svoji prostodušnosti ne nasedel ali celo mislil, da so nekateri glasovi iz Celovca „pomemben prispevek k resnični spravi“. Kajti zlo, ki raste iz preteklosti v bodočnost, ne prizadeva le slovenske narodne skupnosti kot celote, niti ne samo njenih posameznikov, ki jih čaka zmaličenje njihove osebnosti v potujočevanju. Zlo se razen tega vedno znova vrača tudi nad nemško govorečo Avstrijo in nad same Nemce. O tem nas dovolj dobro pouči zgodovina. Za Cerkev pa je predvsem važno, da se zlo vrača in obrača tudi proti njej. Bolj ko popušča taki nekrščanski dejavnosti v svojih vrstah, kot sem jo omenil, bolj ugaša pri ljudeh poslušal za krščanstvo in vedno več jih je, ki gredo brezbržno mimo.

V koroški Cerkvi je preveč ledu, da bi od nje lahko pričakovali rešitev. Tudi tu bo potrebna nekaka internacionalizacija.

prim. dr. Jurij Zalokar

Klub slovenskih študentov na Dunaju nas je naprosil za objavo naslednjega poziva:

Spričo dogodkov zadnjih mesecev na Koroškem — minulega protislovenskega volilnega boja ter sporazuma vseh meščanskih strank, da se naj leta 1976 izvede ugotavljanje manjšine — poziva Klub slovenskih študentov na Dunaju vse politične struje med koroškimi Slovenci, predvsem pa obe osrednji organizaciji, da se zaradi ogrože-

Za okrepitev demokratičnega boja koroških Slovencev

nega obstoja slovenske narodne skupnosti z vso vsmo in trdom prizadevajo za združitve in sprostitve vseh narodnih sil v boju za uresničitev že v narodnoosvobodilni borbi pridobljenih in v državni pogodbi zajamčenih narodnostnih pravic.

Ob bližnji 20-letnici podpisa avstrijske državne pogodbe in 20-letnici obstoja suverene, neodvisne in nevtralne Avstrije, ki pa pomeni za nas koroške Slovence tudi 20-letnico neizpolnjevanja in prikrajševanja narodnostnih pravic, je treba, da se strnemo vsi v eno vrsto in bližajoča se praznovanja osvoboditve Avstrije izpod nacifašizma usmerimo v borbene manifestacije za svobodo in narodno enakopravnost koroških Slovencev. Enotne množične akcije za izbojevanje narodnostnih pravic naj bodo barometer naše moči in našega vpliva na demokratično avstrijsko javnost, hkrati pa naj krepijo idejo sodelovanja in skupnega boja vseh demokratično mislečih Avstrijcev. Ta napredna usmeritev narodnostnega boja tudi ustreza namenu internacionalizacije našega vprašanja: da bo demokratična mednarodna javnost v Evropi in v ostalem svetu podpirala težnje in potrebe slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

KSŠ na Dunaju pripravlja ustanovitev Solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev v metropoli države, ki nam naših pravic neče dati. Pri tem pa se zavedamo, da bo uspešnost solidarnostnega gibanja za naše pravice na Dunaju in v Avstriji v prvi vrsti odvisna od nas samih, od naše aktivnosti in od udarnosti enotnega borbene nastopanja vseh koroških Slovencev za izpolnitev demokratičnih pravic.

Zato pozivamo obe slovenski osrednji organizaciji, da kar se da hitro skliče sejo Solidarnostnega komiteja v Celovcu in skupno z njim pripravljata in načrtujeta akcije, s katerimi naj bi koroški Slovenci skupno z nemškogovorečimi demokrati preprečili reakcionarne namere protislovenskih sil in njihovih pomagačev v deželni in državni vladi — preštevane slovenske manjšine in revizijo člena 7 državne pogodbe.

Nadaljujmo narodnostni boj tam, kjer smo ga začeli s solidarnostnim gibanjem in kjer smo obstali 25. oktobra 1973. Dokazimo, da enotnost in solidarnost tudi danes za zavedne koroške Slovence nista goli frazi, da gradimo naša spoznanja za rešitev narodnostnega vprašanja na dosežkih in izkušnjah narodnoosvobodilnega boja slovenskih in nemškogovorečih antifašistov!

Klub slovenskih študentov na Dunaju

Ravno ko je ob izidu druge izdaje publikacije „Gemeinsames Kärnten — Skupna Koroška“ spet veliko slišati in brati o spravi, sožitju in odpuščanju, nam je [kakor tudi uredništvom Našega tednika v Celovcu ter Dela in Družine v Ljubljani] poslal primarij dr. Jurij Zalokar iz Begunj v objavo prispevek z naslovom „Slepila koroške škofije“.

Avtor teh razmišljanj se je že pogosto oglašil k našim vprašanjem, predvsem pa je že večkrat predaval v Katoliškem domu prosvete v Tinjah; torej pri njem gotovo ne gre za kakšnega „komunističnega agitatorja“ in pri njegovih spisih ne za žužvanje proti veri in Cerkvi. Če so njegove ugotovitve na račun cerkvene politike na Koroškem kljub temu zelo kritične, je to samo potrdilo, da je na Koroškem res še zelo globok prepad med besedami in dejanji — tudi na strani Cerkve.

Prispevek prim. dr. Zalokarja objavljamo nespremenjenega v celoti.

Uredništvo

le 8 nemško uradovanih župnij, jih je bilo leta 1969 že 40. Po zadnji sinodi, ki je veliko govorila o spravi, so še nadajnje župnije postale dvojezične in kmalu samo slovenskih ne bo več, če bo šlo tako naprej. Češ, da je tako demokratično. Sinoda je s tem uzakonila tisto vrsto dvojezičnosti, za katero vemo, da je zadnja stopnja k popolnemu potujočevanju. To je namreč dvojezičnost samo za en narod, le za Slovence. Vemo, da so otroci, ki govorijo nemško, pa tudi slovenski, ki so prijavljeni v nemško šolo, pri verouku izvzeti iz dvojezičnosti. Za njih velja le nemščina. Vemo tudi, da ni nikake dvojezičnosti v Celovcu in Beljaku, ki sta naravni središči dežele. Ne, dvojezičnosti ni, kadar gre za kraje in ljudi, ki jih je že uspelo potujčiti. Zahtevajo pa dvojezičnost v še slovensko govorečih predelih dežele in uvajajo nemščino, če se priseli zgolj peščica nemško govorečih prebivalcev, pa tudi zaradi zahtev nemčurjev, ki nemško sploh ne znajo. Le-ti utegnejo kot podaljšana janičarska roka Heimatdiensta v okviru župnijskih in občinskih svetov še bolj utesniti uporabo slo-

napisov še vedno samo nemških, celo na grobovih ljudi, ki so bili zavedni Slovenci.

Škofija govori o spravi, vendar je kljub protestom pustila pri Gospe Sveti, ki je središče slovenske duhovnosti, župnika, ki se v sovrastvu do Slovencev ne loči od Heimatdiensta. Ta župnik je zato simbol ravnanja škofije.

Očitno je, da celovski škof hoče odpraviti starega zla. V svoji poslanici pa dobesedno piše, da „... ni treba, da odstranimo vse raznolikosti mnenj in dejanskih konfliktov; sprava je pač v tem, da ob vsej različenosti (podčrtal pisec) najdemo pot k človeškemu odnosu“. Se pravi: vse naj ostane, kakor je bilo uresničeno z nasiljem preteklosti. Ostane naj Heimatdienst, ostanejo naj rezultati potujočevanja, nemški napisi na pokopališčih, nemški verouk, nemški otroški vrtci itd. V poglavju o Koroški spregovori g. škof zelo odločno tudi o Nemcih, toda ali je res, da so vsi nemško govoreči Avstrijci Nemci? Obsodli je tudi „ločitvene zidove“. Ni povedal katere. Toda vemo, da to leti na Slovence, ki no-

Drugič, 'Skupna Koroška'

Prejšnji teden sta dr. Valentin Inzko in dr. Ernst Waldstein na tiskovni konferenci v Celovcu predstavila drugo izdajo publikacije z naslovom „Das gemeinsame Kärnten — Skupna Koroška“. Nemško-slovenskemu koordinacijskemu odboru krške škofije, ki je publikacijo izdal, je vsekakor treba priznati prizadevanja za mirnejši razvoj narodnega vprašanja na Koroškem. Vendar pa morejo biti taka prizadevanja plodna le na podlagi popolne enakopravnosti obeh narodov v deželi.

Že temu osnovnemu načelu pa publikacija ne sledi dosledno. Zakaj niso vsi prispevki objavljeni tudi v slovenščini? Tako npr. dr. Vospersnik v svojem prispevku sicer navaja znano krilatico, da tako vsi govorijo nemško; ali svoj lastni prispevek zato objavlja samo v nemščini?

In še drugo veliko protislovje se pokaže ob prebiranju publikacije. Koordinacijski odbor si prizadeva za razumevanje med slovensko in nemško govorečimi prebivalci Koroške, ni pa še podvzel korakov, da bi „spravil“ s Cerkvijo tisti del koroškega prebivalstva, ki prebira „Slovenski vestnik“ in „Volkswille“. Tako so bralci našega lista in pristaši Zveze slovenskih organizacij kot naslednice nekdanj „izobčene“ Demokratske fronte delovnega ljudstva iz cerkvenopravnega vidika še naprej diskriminirani.

Publikacija ima dva dela. V prvem delu razni avtorji razmišljajo o sožitju slovensko in nemško govorečih prebivalcev Koroške v preteklosti. Dr. Erich Nußbaumer razglablja o skupni Koroški, kot so jo doživljali Rizzzi, Jarnik, Kumpf, Einspieler in Perkoni. Dr. Ludwig Weiß govori o številnem nazadovanju koroških Slovencev in vidi vzroke temu predvsem v gospodarski situaciji Koroške

nasploh in koroških Slovencev posebej. Slovenski jezik je prisoten le še v družini in po cerkvah, ne pa v velikih podjetjih. Svoje naprave tudi televizija. Avtor meni, da Slovincem ne bi smeli zameriti, da skušajo izgraditi svoje gospodarske organizacije in izboljšati šolstvo. Avgustin Čebul piše iz svojih izkušenj. Dr. Reginald Vospersnik v svojem prispevku meni, da bi morali koroški Slovenci postaviti Koroške kulturne dneve na širšo osnovo, na podlago konfrontacije, ki bi polagoma prešla na bazo dialoga. Zagovarja širšo kulturno izmenjavo znotraj dežele. Z vprašanjem ugotavljanja manjšine in teritorialnega načela se bavi dr. Ernst Waldstein, ki meni, da bi bilo treba rešitev najti v kombinaciji preteklih ljudskih štetij. Objavljen je tudi televizijski komentar Clausa Gattererja, ki govori o internacionalizaciji koroškega manjšinskega vprašanja. Obširnejši članek je prispeval dr. Valentin Inzko. Govori predvsem o šolskih problemih koroških Slovencev, o slovenskem uradnem jeziku in o jugoslovanskih korakih v zvezi s slovensko manjšino v Avstriji.

V drugem delu pridejo do besede koroški politiki in predsednika obeh slovenskih osrednjih organizacij. Vsi pozdravljajo prizadevanja Cerkve na področju manjšinskega vprašanja. Predsednik ZSO dr. Franci Zwitter v tej zvezi kritično ocenjuje odnos Cerkve do dela koroških Slovencev v preteklosti. Nedvoumno poudarja, da sta sprava in sožitje možna le na osnovi dosledne izvedbe člena 7 državne pogodbe. Kot „komentar“ k njegovim ugotovitvam je objavljeno besedilo dekreta, s katerim sta bila leta 1949 ekskomunicirana Slovenski vestnik in DF DL; prav tako pa tudi pismo k njegovemu vprašanju na Koroškem, načela za bogoslužni jezik v dvojezičnih farah, poročilo o avstrijskem katoliškem dnevu ter odmevi na prvo izdajo publikacije „Das gemeinsame Kärnten — Skupna Koroška“.

Na tiskovni konferenci je dr. Ernst Waldstein dejal, da nemško-slovenski koordinacijski odbor skuša iz svojega delovanja izločiti politiko. Toda tako dr. Waldstein kot dr. Inzko sta k manjšinskemu vprašanju zavzela politično stališče, kar je naravno. Oba sta posredno kritizirala tudi predvolilni boj za volitve v koroški

deželni zbor. Dr. Waldstein je menil, da 87 odstotkov koroškega prebivalstva obsoja nacionalistično razpihovanje strasti in emocij ter si želi plodnih medsebojnih pogovorov. Dr. Inzko pa je bil mnenja, da morajo koroški Slovenci ponovno premisliti vprašanje internacionalizacije in pred nadaljnjimi koraki svoje stališče v vprašanju ugotavljanja manjšine poprejš še enkrat tolmačiti zveznemu kanclerju. Pri tem je tudi povedal, kako si on predstavlja rešitev: zvezna vlada in manjšina bi se morali obrniti na štiri velesile za avtentično interpretacijo člena 7, ki bi potem bila obvezna za obe strani. Nedvoumno pa je poudaril, da zastopata koroške Slovence ZSO in NSKS in da so rešitve možne le z uradnimi predstavniki manjšine.

„aula slovenica“ v Celovcu

Razstava Aleksandra Kovača

Pretekli petek, 7. marca, je bila v prostorih nove prireditvene dvorane „aula slovenica“ v Celovcu, Pavličeva 5-7, odprta likovna razstava mariborskega opernega pevalca in kiparja Aleksandra Kovača. Že sama likovna dela zbuja jo po svojem izraznem bistvu in motiviki širše zanimanje. Zato omejenjena izložba ni sama sebi namen, ampak je del širšega poizkusa prikazovanja naše kulture in umetnosti.

Aleksander Kovač se je rodil 1. maja 1920 v Debrečenu. Ko je odrasel šoli, se je zaposlil v tovarni emajlirane posode v Celju kot delavec. Med vojno bi moral peti v mariborski operi, a je odklonil. Isto je napravil z vabili tujih opernih hiš. Leta 1946 je zmagal na pevskem tekmovanju v Ljubljani. Od 1948 do 1952 poje Kovač v zboru, nato kot solist mariborske opere.

S kiparstvom se je začel ukvarjati razmeroma pozno — šele leta 1961. Prav ta pogojenost poklica z umetniškim delom pa se kaže v njegovem likovnem ustvarjanju. Prvotni poklic varilca je vplival na izbiro materiala — železa. Poklic gledališkega igralca ga vedno znova priteguje k upodabljanju junakov odrskih desk.

Skupaj je razstavljenih 44 plastik. Motivika njegovih stvaritev je raz-

lična. Rad ima Don Basilio, večno živega Don Kihota in Sančo Pansa, Hamleta, Harlekina. Prisluhne ljubzenskemu spevu flamingov in bojeviti našopirjenosti petelinov. Pri ljubljen motivu mu je apokalipsa. Če je drugje njegova plastika umirjena se tu razdivja v besnenju apokaliptičnih konj. Vojna tematika pri-

kazuje vse strahote te človeške zablode; naj omenimo samo Ob žici in Zadnji apel.

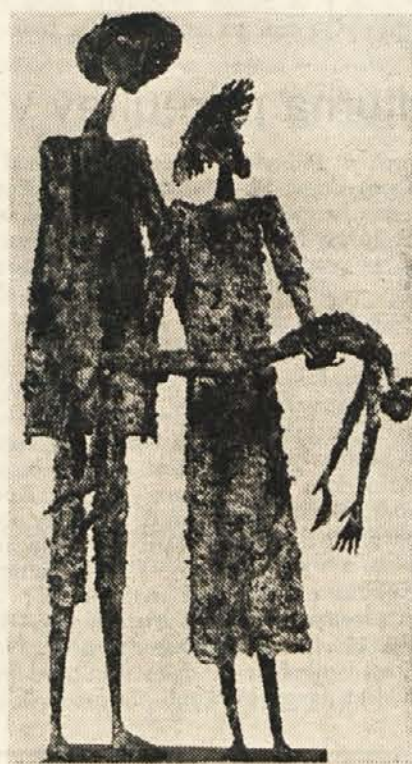
Velika umetniška sila se kaže v Kovačevi odzivnosti na sočasno dogajanje v svetu. Vojna v Vietnamu se pretresljivo kaže v skulpturi — Žrtev vojne: starša v onemogli žalosti dvigata truplo svojega otroka; v mrtvaški tišini prostora odmeva krič obtožujoče matere; skoraj skeletno telo otroka opominja človeštvo — nikoli več vojne!

Umetniška izraznost Aleksandra Kovača se kaže tudi v njegovih dekorativnih stvaritvah. Od realnosti in sočasne abstraktnosti krogel, pepelnosti fosilij in rib, vkleknjenosti mineralov do svečnika in žival-skih figur.

Uporaba različnih kovin — belkasti aluminij, rumenkasta medenina, rdečkasti baker — daje plastikam nek svojski čar. Z njihovimi elementarnimi barvami oživi, s pretakanjem materiala povečuje ekspresivnost izraza svojih plastik.

Umetnost Aleksandra Kovača je človeško in družbeno angažirana, polna poezije. Glasbenik Radovan Gobec je zapisal, da je Kovaču zapelo tudi železo. S temi besedami je najbolje zadel umetnost, ki iz mrtvega materiala oblikuje življenje.

prof. J. Tehovnik

Mednarodno združenje za zaščito ogroženih jezikov in kultur — sekretariat za Avstrijo — priredi predavanje

O NARODNOSTNIH MANJŠINAH V ZVEZNI REPUBLIKI NEMČIJI

(Danci, Frizijci in drugi).

Predavatelj: Uwe Joachim Moritz, ZRN.

Čas: ponedeljek 24. marca 1975 ob 20. uri.

Kraj: Celovec, Delavska zbornica, dvorana I.

Za sekretariat za Avstrijo: dr. Pavel Apovnik

STONE SVETINA

UKANA

TRETTA KNJIGA

Kurirja so pokopali popoldne z duhovnikom. Ljudje so se križali in jokali, ko so gledali njegovo iznakaženo truplo. Vojko, s katerim sta bila prijatelja, mu je spregovoril o slovo. Ob njegovih besedah so se borcen izmed vaščanov orosile oči. „Tih in skromen je odšel, eden izmed tistih, ki je pustil kladivo in vzel v roke puško, da bi pomagal zgraditi drugačen svet, svet, ko se ljudje ne bodo več pobijali ne v imenu bogov ne kraljev ne takšnih ali drugačnih ideologij... svet, v katerem ne bo nihče več izkoriščan in zaničevan... Mi bomo poskrbeli, da ne boste požabljeni, vi, ki ste s svojimi grobovi in s svojo krvjo začrtali naše meje...“

Potem se mu je zataknilo v grlu. Ljudje so jokali. Tarzan je poveljeval častno salvo. To ni bila navadna salva. Zliv rafalov je bil, ki se je stopil z daljnjim grmenjem neba. Truplo, zavito v šotorsko plahto, so spustili v jamo. Mimo nje se je vrstil ves bataljon. Vsak borec je zgrabil pest rdečkaste kraške zemlje in jo usul na padlega tovariša...

Na vzhodu so se nagrmadili oblaki čudnih oblik. Veter je prinesel odmeve topov, odmeve krvave bitke: čez skalnate planjave se je bližala četrta armada. Začlenjala se je usodna bitka za Trst.

Srca jim je napolnil nemir, nezadržan kot valovi morja,

270

ki so nekje za obronki hribov grizli skalno obalo in pljuskali v rožnate, rdeče cvetoče grme...

7

Grmenje nad vijoličastimi hribi je vznemirjalo tudi majorja Wolfa in generala. Peljala sta se proti Trstu, na zadnji posvet — tako je menil general — v tem mestu. Treba se je bilo pomeniti o morebitnem umiku nemških enot — sprčo naglih prodorov sovjetskih čet proti Berlinu. Promet na cesti je bil zelo živahen. Srečala sta več kolon tovornih avtomobilov, ki so hiteli na fronto, in tudi tankovsko enoto, ki je šla s italijanske fronte proti Reki, da bi okrepila armadni korpus generala Küblerja.

„Kakšne občutke imate, major Wolf, ko se nam bliža prava fronta in morda celo polom? Pred seboj imamo četrto armado, bližajo se Angleži in Američani, na Štajerskem pa so že Rusi.“

Wolf se je lagodno predajal poskakovanju avtomobila — cesta je bila razorožena od tankovskih gosenic.

„Popolnoma sem ravnodušen. Ali se vam ne zdi vseeno, če zadene človeka krogla iz puške — seveda, na pravo mesto — ali pa topovska granata? Preden sva krenila na pot, sem premišljal o vašem stavku, da smrt dokončno definira človeka. Toda smrt človeka pravzaprav le onemogoči. Od vseh možnosti je smrt najslabša možnost. Prav nič mi ni privlačna.“

„Niste me razumeli, major. Ne gre le za to, kako bo človek živl, temveč tudi za to, kako bo umrl.“

„Torej mislite reči, da je vse življenje le priprava na smrt? Ali mislite, da je tudi z narodom tako?“

„Ne. Z narodom ni tako. Posameznik je minljiv, narod pa je večn. Gre za nas. Mnoge vaše misli se uresničujejo, zato želim, da bi mi, kar nas je v boju, umrli častno, če bo

treba umreti. Vaš instinkt, Helmut, je genialen. Že dolgo časa ste me po ovinkih opozarjali na to, kar je zdaj na dlani. Vojno bomo izgubili. Zdaj sem tudi jaz brez vsakršnih iluzij. Toda zdaj gre za to, kako jo bomo izgubili in kakšen mir si bomo pridobili z zadnjo bitko. Mi, ki smo vojno sprožili in jo tudi vodili, smo za to odgovorni pred narodom.“

„Vi se čutite odgovoren in jaz tudi. Povem pa vam, da se bodo mnogi izgovarjali, da so izpolnjevali samo povelja. Kako tragično to zveni!“

„Kaj mislite reči?“

„Nič, nič, gospod general.“

„Poraz ste mislili, kajne?“

Prejšnji večer sta pozno v noč sedela v generalovi sobi in se ga na jezo in žalost pošteno nabrala. Mesto je bilo polno beguncev in nemir po ulicah do jutra ni zamrl.

„Helmut, ste prebrali poročila in analize ofenzive proti devetemu korpusu?“

„Prebral sem jih, gospod general, in vam jih hvaležno vračam.“

„Kot resna vojaška sila so znani. Razbitih je nekaj brigad, tri tisoč ljudi je mrtvih, še več raztepenih in onesposobljenih, pravijo poročila. Toda ne vem, če je to res... Nekaj me boli pri vsem tem. Pravzaprav me jezi. Na koncu ofenzive, ko bi bil tu najbolj potreben, so me klicali v raj, da bi prevzel poveljstvo nad obrambno linijo Alpenwall. Samo zato se je glavnina prebila brez večjih žrtv. Takoj zatem bi jih morali stisniti še enkrat. Nič ne bi ostalo od njih.“

„Seveda, gospod general. Tudi pri boku je tako. Kadar nasprotnik pade na tla, mu ne smeš pustiti, da si opomore. Ne želite si k srcu! Če se kaj razumem na vojskovanje, je bila to najmenitnejša akcija v vseh štirih letih.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Der „Sonderdruck zum ‚Ruf der Heimat‘ Nr. 33“ bringt es auf gelbem Papier ganz groß und ich darf auszugsweise zitieren: „Jugo-Landkarte: Ganz Kärnten slowenisches Territorium! Die jugoslawische Landkarte der Teilrepublik Slowenien (Ausgabe 1974) umfaßt auch nahezu das gesamte Bundesland Kärnten! Wie aus dem umseitig wiedergegebenen Teil dieser Landkarte ersichtlich ist, wurde Kärnten auffallend genau behandelt und — im Gegensatz zu Slowenien — selbst sogar kleinste Orte aufgenommen. Geradezu alarmierend ist die Tatsache, daß fast alle auch außerhalb Südkärntens gelegenen rein deutschen Kärntner Orte in dieser Karte slowenisch bezeichnet werden (siehe z. B.: ‚Zg. Bela‘ für Oberfellach, ‚Blata‘ für Flattach im Mölltal, ‚Breze‘ für Friesach, ‚Krka‘ für Gurk, ‚Sovodnje‘ für Gmünd, ‚Arije‘ für Arriach, ‚Dole‘ für Dellach/Drau, ‚Dobrije‘ für Döbriach am Millstätter See usw.) und daß in vielen Fällen sogar auf eine zusätzliche deutsche Bezeichnung verzichtet wurde (siehe z. B. ‚Vetrinj‘ = Viktring, ‚Stare Osoje‘ = Alt-Ossiach, ‚Grice‘ = Gritschach/Seeboden, ‚Krnki grad‘ = Karnburg, ‚Kapla‘ = Kappel am Krappfeld usw.).

Derartige Machwerke sind sicherlich geeignet, die ohnehin nach wie vor existente Begierde nach österreichischem Kärntner Boden in keineswegs zu unterschätzender Weise noch zu verstärken!

Für den Inhalt dieses KHD-Flugblattes, das verständlicherweise verschweigt, daß auf der in Rede stehenden Landkarte zwischen der Republik Slowenien und dem Bundesland Kärnten sehr deutlich die Staatsgrenze eingezeichnet ist, zeichnet der Veteran Dr. Hans Pichs verantwortlich; nebenbei bemerkt fällt die pathologische Abneigung der KHD-Leute gegen das Häckchen auf slowenischen Buchstaben auf, weshalb sie unrichtig anstatt Breze Breze, anstatt Griče Grice zitieren.

Daß die slowenische Karte wesentliche Teile Kärntens umfaßt, ist in der einleuchtenden Tatsache begründet, daß der nördlichste Ort Sloweniens, Budinci in Prekmurje, sich auf der geographischen Breite von Treibach-Althofen, Weitensfeld, Möllbrücke befindet. Auch auf österreichischen Karten scheinen die Nachbarländer nicht als weißer Fleck auf.

Die Landkarte „Socialistična republika Slovenija“, Ausgabe 1974, ist offensichtlich eine Antwort auf in Österreich geübte Praktiken. Wie alarmierend ist denn die Tatsache, daß für Gebiete jenseits der österreichischen Staatsgrenzen auf der Schulhandkarte Kärnten, Verlag Freytag-Berndt-Artaria, Wien, Ausgabennummer 478-72, der allgrößte Teil der das Gebiet der Republik Slowenien betreffenden Ortsnamen an erster Stelle in deutscher Sprache angeführt und dazu in Klammer der slowenische Name genannt wird. Soll das ein Ausdruck der Begierde nach jugoslawischem slowenischen Boden sein, um im KHD-Jargon zu bleiben? Beispiele sind: Krainburg (Kranj), Radmannsdorf (Radovljica), Veldes (Bled), Assling (Jesenice), Birnbaum (Hrušica), Lengenfeld (Dovje), Wald (Gozd), Kronau (Kranjska gora), Flitsch (Bovec), Karfreit (Kobarid), Neumarkt (Tržič), Schwarzenbach (Črna), Windischgraz (Sl. Gradec), Unt. Drauburg (Dravograd), Franz (Vransko) usw., wobei die slowenischen Namen im Klammerausdruck teilweise auch eine kleinere Schrift aufweisen. Auch die Flurnamen werden auf die gleiche Art angeführt: Save (Sava), Faistriz (Bistrica), St. Feistriz (Kamn. Bistrica), Wurzen Save (Sava Dolinka), Wocheiner Save (Sava Boh.), Sann (Savinja) usw. Der Wocheiner See und der Veldeser See sind nur mit deutschem Namen versehen. Dieselbe Vorgangsweise ist im übrigen auch für das Kanaltal festzustellen: Tarvis (Tarvisio), Saifnitz (Camporosso), Luscharibg. (Mt. S. di Lussari) usw. Rein slowenische Namen werden für Slowenien nur für kleinere Orte gebracht.

Die „Schulhandkarte Kärnten“ mit der Ausgabennummer 112-69 wird als verkleinerter Druck übrigens sinnigerweise im Jubiläums-

band 1970 der Kärntner Landesregierung „Unser Kärnten“ auf den Seiten 112-113 gebracht und in Originalgröße als Umschlagblatt verwendet und beinhaltet für die größeren Orte Sloweniens zuerst die Bezeichnung in deutscher Sprache und in Klammer erst den slowenischen Namen — wie oben bereits aufgezeigt. Für einige Orte, wie Solčava, Zgornje Jezersko, Kokra, Predvor fehlen allerdings auf der Karte 112-69 die deutschen Namen; auf der Karte 478-72 stehen sie an erster

usw. Die Karte 767-66 kennt keine Namen Steinbichl für Kamna gorica, Heiligenkreuz für Krize, Gallenfeld für Golnik, Oberburg für Gornji grad, Franz für Vransko usw.; alle diese Namen aber findet man selbstverständlich auf der Schulhandkarte des Gaues Kärnten, Freytag-Berndt u. Artaria, 1944.

Die Kartenhersteller in Slowenien haben sich also an gute Vorbilder gehalten und nichts anderes gemacht, als es die Kartenhersteller des Verlages Freytag-Berndt u. Artaria mit allerhöchstem Segen des KHD anscheinend wohlgeplant tun dürfen; nur haben sie es unterlassen, die Ortsnamen aus der Staatssprache in Klammer an die zweite Stelle zu setzen, wie dies auf der Schulhandkarte für Kärnten der Fall ist.

Auf der Landkarte „Socialistična republika Slovenija“, Ausgabe 1974, werden tatsächlich für den deutschsprachigen Landesteil in Klammer auch Namen in slowenischer Sprache gebracht, etwa für Obervellach Zg. Bela oder für Flattach Blata. Dazu ist festzustellen, daß in der „Übersicht der politischen Eintheilung des Kronlandes Kärnten“, die im „Landesgesetz- und Regierungsblatt für das Kronland Kärnten“ im Jahre 1850 ausgegeben und versendet wurde (siehe Pavel Zdovc, mladje 14-1973) Obervellach amtlich als „Gornabela“ angeführt wurde. Damals sind amtlich sehr viele Orte Kärntens slowenisch bezeichnet worden.

Die „Argumente“ des KHD sind schlechte Argumente

Stelle, während die amtlichen slowenischen Namen unter ihnen in Klammer stehen. Das sind unverkennbare Veränderungen in einer bestimmten Richtung! Ob das dazu geeignete Objekt gerade eine Schulhandkarte sein soll, müßte eigentlich auch gefragt werden. Und wer das veranlaßt hat, seitdem die Landkarten keiner Approbation mehr bedürfen? Und ob das so bleiben wird?

Ein Vergleich mit der Schulhandkarte Kärnten, Verlag Freytag-Berndt u. Artaria, Ausgabezeichen 767-66, zeigt weitere bemerkenswerte Unterschiede. Zwar kennt diese Landkarte für den Wocheiner- und Veldeser See auch keinen slowenischen Namen, ebenso werden die Flüsse Sloweniens nur in deutscher Sprache angeführt, doch die Ortsnamen werden zuerst in slowenischer Sprache mit größerer Schrift angeführt und in Klammer werden die deutschen Namen — allerdings nicht so häufig wie auf der Ausgabe 1972 — gebracht. Beispiele: Kranj (Krainburg), Bovec (Flitsch), Ravne n. K. (Gutenstein)

Etymologisch stammt der Name Flattach vom slowenischen „blato“ ab und ist wohl berechtigter wie etwa der gekünstelte deutsche Name „Franz“ für Vransko! In der Etymologie begründet dürfte auch sein, daß die Slowenien-Karte z. B. für die Namen nördlich des Millstätter Sees Gritschach, Goritschach und Dellach nur die slowenische Form bringt; die deutsche Form dieser Namen ist ja genau genommen sowieso lediglich der slowenische Lokativ. Mit Gebietsansprüchen hat diese Feststellung beileibe nichts zu tun, wohl aber mit dem Anspruch, daß man sich seiner Allvorden, die das Namensgut hinterlassen haben, nicht schämen sollte. Im Sinne einer toleranten Aufklärung des Volkes sollten den Leuten auch solche Tatsachen vermittelt werden. Man kann eben Sagritz, Flattnitz und Metnitz nicht als urgermanisch reklamieren.

Im Kommentar zu meiner Entgegnung in der Dezembernummer 1974 schreibt die Kärntner Landsmannschaft: „Vouk gebraucht für die Ortsbezeichnung Kronau die in

Slowenien gebräuchliche Form Kranjska gora. Wir haben nicht die Absicht, ihn daran zu hindern, weisen jedoch darauf hin, daß es sich um einen Schriftsatz in deutscher Sprache handelt, für den gelten müßte, was Univ.-Prof. i. R. Dr. Erwin Mehl (Wiener Sprachblätter, Oktober 1974, Seite 101) schreibt: „Man kann nicht oft genug betonen, daß in jeder Sprache (also auch im Deutschen) die Namen fremder Orte genau so Bestandteile des Wortschatzes sind wie alle anderen Wörter...“

Die Ansicht des Herrn Professors Mehl ist goldrichtig. Das sollen sich gerade diejenigen merken, die keinen slowenischen Ortsnamen hören sehen und lesen wollen. Für die deutsche Sprache gilt Rom und nicht Roma, Brüssel und nicht Bruxelles, Prag und nicht Praha, Moskau und nicht Moskva. Deshalb darf für die slowenische Sprache wohl auch Celovec für Klagenfurt, Dunaj für Wien, Velikovec für Völkermarkt und Dobrla vas für Eberndorf gelten. Dasselbe gilt dann aber auch für alle anderen Orte, für die die Kärntner Slowenen eben slowenische Namen haben. Deshalb haben sie auch das Recht, diese Namen als Bestandteil ihres Wortschatzes in Form von Landkarten, Büchern, Aufzeichnungen festzuhalten und für die Gegenwart und Zukunft weiterzugeben. Dasselbe Recht hat das slowenische Muttervolk.

Wie groß war das Hallo, als 1972 die „Landkarte mit slowenischen und deutschen Ortsnamen von Kärnten“ erschienen ist. Davon ausgehend ein Vergleich. Von mir liegt, herausgegeben vom Militärgeographischen Institut in Wien, die Karte 5353/1, in deren Mitte sich, zweisprachig bezeichnet, der Ort Pischeldorf (Škofji dvor) befindet. Was waren das für Unruhe stiftende Elemente, die es sich erlaubten, den Ort in Klammer damals auch in slowenischer Sprache zu bezeichnen! Aber es gibt auf dieser alten Karte eine ganze Menge zweisprachiger Ortsbezeichnungen. Ich darf einige anführen: Leibnitz (Ličja), Großgörschach (V. Goriče), Kleingörschach (Ml. Goriče), Geiersdorf (Virna ves), Haag (Sapuše), Malzendorf (Domacna ves), Wirtschach (Zvirče), Ströglach (Streglje), Poggersdorf (Pokerče), Thon (Jadovce), Hörtenhof (Trdnja ves), Aich an der Straß (Dobje) usw. Das Militärgeographische Institut hat für seine Zwecke die deutschen Ortsnamen durch slowenische Ortsnamen ergänzt, weil eben die Bevölkerung dort autochton eine andere, nämlich die slowenische Sprache gesprochen hat.

Und heute sollte es davon nie etwas gegeben haben! Warum es so weit gekommen ist, könnte etwa aus dem Büchlein „Aus dem Wilalet Kärnten“, 1913, entnommen werden. Ob eine Landkarte mit Bezeichnungen auch in der zweiten Landessprache eine Verfälschung des gewordenen Bildes des Landes darstellt, muß entschieden bezweifelt werden. Eine Verfälschung ist wohl dort gegeben, wo die zweite Sprache und ihr Anteil am Namensgut geleugnet werden. Daß eine Landkarte das „tatsächliche volkliche Bild“ nicht darstellen kann, ist jedoch ebenso augenscheinlich. Ebenso kann keine noch so streng „deutsch“ ausgerichtete Landkarte darüber hinweggehen, daß Namen wie Ossiach eben slawischer Herkunft sind. Es ist schon ein kleiner Unterschied, wie die Landkarte „Socialistična republika Slovenija“ für Feldkirchen die Bezeichnung „Feldkirchen (Trg)“ oder für Eisenkappel „Železna Kapla-Eisenkappel“ bringt oder die „Schulhandkarte Kärnten“ Kronau als „Kronau (Kranjska gora)“ oder Kienberg als „Kienberg (Ojstrica)“ ausweist.

R. Vouk

Črnošolec in njegov mojster

Kanzler Kreisky priha ja komaj teden po svojem, že znamenitem ultimatu koroškim Slovincem („...potem naj se obrišejo pod nosom“) in le nekaj ur po koroških deželnih volitvah z oljčno vejico. Zdaj, ko manjšinski problem ni več predmet volilne kampanje, temveč obče državna zadeva, ki veže vse tri stranke, sodi, da je treba obnoviti zaupanje med narodnostima na Koroškem. Šef socialistične stranke pravi, da velika večina Korošcev ni „ravno navdušena“ nad metodami, uporabljenimi za časa pohoda na dvojezične table.

Veliki mojster avstrijske politične čarovnije priha ja na pomoč svojemu koroškemu vajencu, ki je pozabil (ali pa se naje spomniti) na usodo Goethejevega črnošolca. Vendar je vprašanje, če bo tako lahko pospraviti v kot metle, ki jih je na vso strani razgibal nacionalistični urok Hitlerjevega mladca. Vprašanje, ali srodstvo posvečuje namen, je še zmorej predmet razprav v socialističnih krogih — tudi na Koroškem, da o ostali Avstriji ne govorimo. „Leopoldu Wagnerju in koroški deželni organizaciji se je zdela upravičeno potolči političnega nasprotnika na njegovem tradicionalnem področju (nemške) nacionalnega konservatizma. Počelje, ki nikakor ni brez nevarnosti,“ razmišlja komentator zgornjeavstrijskega glasila SPÖ, ko ugotavlja, da je sredstvo sicer podprlo namen, toda: „Na bojišču nacionalnih strasti socialna demokracija nima kaj iskati. Tja bi celotna (avstrijska) stranka Wagnerju le težko sledila...“

Socialistična stranka je zmogala, o duhu sprave ali o socialističnem internacionalizmu pa seveda ni duha. Ostaja le živoplo po šovinizmu, ki je združil večino koroških volivcev vseh barv zoper Slovence, tako da komentatorju štajerskega socialističnega glasila za naslovom „20:12:4 proti Slovincem“ ne bi bilo treba postavljati vprašanja. Volitve so prišle in minile, problem je ostal. Vprašanje je le, če so po takem plebiscitarnem potrdilu njihove protislovenske politične stranke sploh sposobne in voljne „obnoviti zaupanje med narodnostima“.

Največja odgovornost pada seveda na socialistično stranko, ki je na vladi tako v deželi kot v zvezi. Resnično: „Meine Not ist groß, die ich rief, die Geister werd' ich nun nicht lost!“ Morda je črnošolcu Wagnerju (vsaj toliko kot opoziciji) žal, ker ni dobil deželni zbor „paradnega Slovanca“, na katerega bi lahko poslej valil vso odgovornost za slovensko narodnostno skupino v Avstriji. Toda njegov mojster Kreisky ve za odgovor...

Svojo formulo je nakazal že po tristrankarskih pogovorih o štetju, konec februarja („morda bi bilo dobro, če bi si Slovenci poiskali druge voditelje“), zdaj jo je izpopolnil:

1. koroški Slovenci so s svojo kandidatu (KEL) dejansko izvedli preštevanje;
2. KEL je odvzela socialistični stranki največ glasov, torej jo je treba upoštevati, ker gre očitno za Slovence, ki „se niso vzeli slovo od socialistične stranke“;
3. nasilec liste dr. Apovnik je „znan socialistični funkcionar“, zato bi bilo koroškim prijateljem svetovati, naj bodo spravljivi — zaradi posebnega stanja manjšine — ko bodo odločali o njegovem nadaljnjem članstvu;
4. kdor pa daje priporočila Slovincem, naj volijo komuniste, kot npr. predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Zwitter, naj računa z neomajnim nezaupanjem socialistične stranke;
5. Slovenci bodo znova povabljeni na pogovore in če ne pridejo, velja, da „naj se obrišejo pod nosom“.

Mojstrova formula je prava „Quadratur des Kreisky“, docela v skladu s parafrazo kanclerjevega biografa Alexandra Vodopivca. To je poskus kvadrature začaranega kroga, ki se utegne izkazati za nekoliko preveč oglatoga.

Najprej je treba povedati, da učenec Wagner mojstrove formule še ni prevzel, ker sodi, da je po „senzacionalnem“ uspehu na volitvah sposoben z začaranimi metlami opraviiti sam. Morda kani celo ponoviti divji ples iz leta 1972?

Potem je docela odprto vprašanje mednarodnopravne sprejemljivosti „preštevanih posebnih vrst“ in zunanjepolitičnega odmeva kanclerjeve taktike posebej.

In nazadnje: kanclerjeva magija sicer utegne očarati deželne glavarja, težko pa si mislimo, da se bodo njegovim vzorcem vdali koroški Slovenci, ki imajo za svoja stališča (h katerim se je zavezala tudi Koroška enotna lista) v državni pogodbi dosti trdnosti oporo kot kancler. Svojo pot si bodo začrtavali sami, ne da bi jim kdorkoli imel pravico predpisovati, kam naj potujejo in kam naj ne hodijo, še manj pa, kdo se bo v njihovem imenu pogovarjal z vlado in strankami.

Te naj gledajo, kako bodo odprle krog, ki so ga začarale s svojo formulo o preštevaniu.

Jaka Štular
(Delo, Ljubljana, 6. 3. 1975)

ŠPORTNI VESTNIK

3 zlate za Sovjetsko zvezo

V ameriškem mestu Colorado Springs se je te dni končalo svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju, ki je bilo ena sama manifestacija sovjetskih drsalcev. V štirih tekmovanjih so namreč sovjetski športniki osvojili kar tri prva mesta in eno častno drugo mesto. Edinole v tekmovanju žensk posamezno se sovjetski športniki niso vpisali med zmagovalce. Po dobrih desetih letih je namreč v ženski konkurenci za Ni-zozemsko osvojila zlato kolajno „američanka“ De Leeuw. Za njo se je uvrstila Hamill (ZDA), evropska prvakinja in branilka svetovnega naslova Errathova iz NDR se je morala tokrat zadovoljiti s tretjim mestom. Pri moških sta dvojno sovjetsko zmago slavila Sergej Volkov in Vladimir Kavalev, John Curry iz Velike Britanije pa je osvojil bron. Avstrijec Kopelent se je uvrstil na 15. mesto.

Pri plesnih parih sta zmagala sovjetska drsalca Mojsejeva in Minenkov pred ameriškim parom O'Konnor/Millns in Angležema Green/Watts. Favorita Liničuk/Karponosov (SZ) sta zasedla po izpadu evropskih prvakov Ljudmyle in Aleksandra Gorškov 4. mesto.

V tekmovanju dvojic je ostalo vse pri starem. Kot na EP v Kopenhagnu je tudi v Coloradu Springsu zmagala sovjetska dvojica Rodnina/Zajcev, ki sta tako osvojila skupaj že 4. zlato odličje, za Rodnino pa je zmaga pomenila že 7. zaporedoma. 2. in 3. mesto sta osvojila para iz NDR Kermer/Osterreich oziroma Groß/Kagelmann. 12. sta bila Avstrijca Nemec/Nemec.

Kulm bo izbral svetovnega prvaka

Danes se bo v štajerskem kraju Bad Mitterndorfu pričelo 3. svetovno prvenstvo v smučarskih poletih, ki bo trajalo kar tri dni. Čez znamenito Kulm skakalnico se bo spustilo 70 najdrznejših skakalcev iz 16 držav, med njimi vsa avstrijska elita, ki ima v Zahomčanih Schnabl, Wallnerju in Millionu resne konkurente za osvojitve naziva svetovnega prvaka. Novo preurejena skakalnica bo dopuščala skoke do 160 m, tako da do novega svetovnega rekorda, ki leži pri 169 m (Steiner in Wosipiwo), ne bo prišlo. Poleg tega, da se skakalnica v Kulmu nima namena kosati z ostalimi skakalnici velikankami, je organizator poskrbel še za novost, ki je namenjena varnosti 70 skakalcev. Za milijon šilingov so postavili ob skakalnici mrežo, ki naj bi zadržala nevaren skakalec ogorčajoči veter. Mreža, ki zavzema površino 2500 m², je edinstvena priprava te vrste na svetu. Za varnost je torej poskrbljeno, hkrati pa daje mreža tudi garancijo, da se bo 3. svetovno prvenstvo v smučarskih poletih odvijalo regularno. Pred leti je moral organizator odpovedati tekmovanje zaradi ogrožajočega vetra.

SAK v Ptuj

V nedeljo, 16. marca 1975, bo nogometna enajsterica Slovenskega atletskega kluba v sklopu svojih priprav za nogometno prvenstvo, ki se bo pričelo 23. marca s tekmo proti Pogersdorfu, potovala v slovensko mesto Ptuj na štajerskem in tam igrala prijateljsko tekmo z zastopnikom slovenske conske lige Dravo. Za tekmo, ki se bo pričela v Ptuj ob 16. uri, so odgovorni SAK organizirali Avtobus, ki se bo odpeljal proti Ptuj v nedeljo ob 10.45 uri izpred dijaškega doma, Tarviser Straže 16, v Celovcu. Avtobus prevoznika podjetja Sienčnik se bo peljal preko Dobrole vasi na Holmec, za interese pa so še prosta mesta.

V prijateljski tekmi s Šmihelom pri Pliberku je SAK minulo nedeljo podlegel 1:5 (1:1). Prijateljska tekma se je odlikovala le v negativnem smislu, ker so gostje iz Šmihela provocirali s trdo igro.

Sele — Frantschach 8:2

Namiznoteniška ekipa iz Sel je tudi v svojem prvenstvenem nastopu slavila zmago. Tokrat je doma premagala ekipo Frantschacha z 8:2 (lanski rezultat se je glasil 6:4), torej ekipo, ki je pred enim tednom hudo pokosila Šentjanščane (10:0). V lepi in zanimivi, nekoliko enostranski igri so točkovali Schwajger 3, Oraže 2, Falle 2 in dvojica Schwajger/Oraže.

Naslednja prvenstvena tekma bo danes zvečer ob 18. uri v „Ljudskem domu“ v Waidmannsdorfu, nasprotnik pa je tretje-uvrščeni SV Büro Achatz A.

2. skupina Selanov bo imela svoj tretji nastop jutri, v soboto ob 19.30 uri doma, nasprotnik pa je ekipa iz Eabota.

Upor ljudstva bo zmagal

V nedeljo 16. marca ob 19.30 uri bo v Volksheim Waidmannsdorfer Strafe v Celovcu prireditev z naslovom „Čile: Upor ljudstva bo zmagal“. Na prireditvi bo nastopila skupina Čile-komiteja Dunaj „Rdeče trobilo“, predvajali pa bodo film Wernerja Fitzuma, ki obsoja fašizem in prikazuje, da bo borba ljudstva zmagala.

Prireditve je pomembna še posebej tudi za nas Slovence, saj se je tudi naš narod boril proti fašizmu in zato dobro vemo, kaj pomeni pomoč in solidarnost.

V ponedeljek 17. marca ob 20. uri pa bo v celovški galeriji Hildebrand, Wiesbadener Strafe 3, odprta potujoča razstava „Umetnost in nasilje — na primeru Čila“. Skupina 35 avstrijskih likovnih umetnikov (med njimi je tudi naš rojak Valentin Oman) je v svojih stvaritvah upodobila nasilje, da bi tako opozorila na nevarnost političnega terorja; kot primer je bil izbran Čile. Razstavljeni listi so na prodaj: posamezni list stane 80 šilingov, celotna serija 41 listov pa 2000 šilingov; izkupiček gre v korist solidarnostnega odbora za Čile.

Razstava bo odprta do 25. marca, in sicer od ponedeljka do petka med 16. in 19. uro ter v soboto med 10. in 12. uro.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

SOBOTA, 15. 3.: 6.00 Jutranja telovadba — 8.10 Družinski obzorik — 9.00 V žarišču — 10.30 Lepa domovina — 13.30 Lepi glasovi, prijetne melodije — 14.00 Voščila — 15.30 Iz življenja koroških godcev ljudske glasbe — 16.00 Servis — 17.10 Pestro sobolno popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.30 Kulturni obzorik — 20.10 Vašo številko, prosim! — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 16. 3.: 6.10 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Zabavni koncert — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 17.05 Veselite se življenja — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Avstrijska rallye — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 17. 3.: 6.00 Jutranja telovadba — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.30 Igra vojaška godba — 17.10 Kaj radi slišimo — 17.56 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 19.45 Igra mali zabavni orkester studia Oberösterreich — 20.10 „Agata“. Radijska igra — 21.10 Priložnost za smeh — 21.30 Glasbeni derbi — 22.10 Šport.

Torek, 18. 3.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolska oddaja — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.30 Veselo zaigrano — 14.45 Iz ljudskega življenja — 16.00 Radijska igra — 17.10 Avstrijci o Avstriji — 19.45 Glasbena medigra — 20.10 Kaj radi slišimo — 21.10 Iz koroškega glasbenega ustvarjanja — 22.10 Šport.

SREDA, 19. 3.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Družinska sreča — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.30 Na obisku pri koroških zborih — 16.00 Za potrošnike — 17.10 V dunajski kavarni — 17.56 Oddaja kmetijske zbornice — 19.07 Zbo-rovska glasba — 19.30 Za prijatelja planin — 20.10 Vaša najljubša melodija — 21.30 „Več kot 15 odstolkov“. Kriminalka — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 20. 3.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Ljubzenske pesmi in plesi iz Gradiščanske — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.45 Koroške šege in navade — 17.10 Zveneči operetni vodič — 17.56 Oddaja sindikalne zveze — 19.07

HOTEL

KOROTAN

Sekira ob Vrbskem jezeru

Iščemo domače sodelavce:

- GOSPODINJO
- HIŠNIKA

Lastna soba, v večini s kopalnico.

Plača po dogovoru.

Prijave: tel. (0 42 22) 82 1 29, ali osebno v pisarni Posojilnice Celovec, od ponedeljka do petka od 7.30 do 16. ure.

Kotmara vas

Pred nedavnim smo na žihpoljskem pokopališču pokopali Ogris Ursulo p. d. Odnovo Uršijo izpod Humberka. Umrla je v celovški bolnišnici, stara 82 let, od koder so jo prepeljali na domače pokopališče na Žihpoljah, kjer je našla svoje poslednje počivališče. Odnova Urši je bila zvesta pripadnica slovenske narodne skupnosti in je nekaj slovela kot izredno poštena in prosvetna delavka, zlasti na odskem področju.

Pri pogrebu so se od pokojnice poslovili tudi pevci Slovenskega prosvetnega društva „Gorjanci“ iz Kotmare vasi in ji tako izkazali poslednjo čast in zahvalo za njeno dolgoletno prizadevanje v korist slovenske skupnosti na Koroškem.

Odnovo Uršijo bomo ohranili v lepem spominu, sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

Avstrijske pihalne godbe — 20.10 Lovska oddaja — 21.00 Humbert Fink diskutira — 22.10 Šport.

PETEK, 21. 3.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Koroška ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.30 Pridite in pojte — 14.45 Avtor kot kritik: Helmut Scharf — 17.10 Za konec tedna — 17.56 Oddaja združenja industrialcev — 19.07 Dunaj, melodija mesta — 20.10 Koncert studia Koroške — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 15. 3.: 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 16. 3.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 17. 3.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Za našo vas.

TOREK, 18. 3.: 9.30 Domača zabavna glasba — 13.45 Celovški radijski dnevnik — Šport — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 19. 3.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Jo-žef Stefan (Ob 140. obletnici rojstva).

ČETRTEK, 20. 3.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Družinski magazin.

PETEK, 21. 3.: 13.45 Celovečerni radijski dnevnik — Drvarji — „holcarji“ — gozdni delavci.

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 15. 3.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Naš Plesni orkester ima besedo — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.40 Ob bistrim potoku — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.45 „Vrtljak“ — 16.45 Listi iz albuma lahke glasbe — 17.20 Gremo v kino — 18.20 Dobimo se ob isti uri — 19.40 Z ansamblom Weekend — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Za prijetno razvedritje — 21.30 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 16. 3.: 6.50 Danes za vas — 8.07 Radijska igra — 8.40 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši — 10.05 Karavana melodij — 11.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 12.00 V nedeljo opoldne — 14.05 Nedeljsko popoldne — 18.03 Radijska igra — 19.40 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Srečadnji večer — 23.15 V lučeh sematorjev.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 15. 3.: 12.00 Svetovno prvenstvo v smučarskih poletih — 15.30 Koncertna ura — 16.30 Rdeči avtobus — 17.00 Risati — slikati — oblikovati — 17.30 Fant s slonom — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Oddaja s Heinz Conradom — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.56 Šport — 20.15 Na tekočem traku — 21.45 Panoptika — 22.05 Rdeči jezdec. Film: divjega zapada — 23.25 Poročila.

NEDELJA, 16. 3.: 12.00 Smučarski poleti v Kulmu — 16.00 Prebivalci rešite vašo mesto — 17.00 Listamo v slikanici — 17.20 Letalec akrobat — 17.30 Vikl in močni mošje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Poj z nami — 19.00 Umetnost v Avstriji — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Mesto dejanja — 21.45 Jour fixe — 22.45 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 3.: 10.00 Šolska oddaja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dragulji sedmega kontinenta — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 20.45 Ceste San Franciska — 21.35 Poročila.

TOREK, 18. 3.: 10.00 Rdeči jezdec — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Mihael iz Lönneberga — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Panorama — 21.00 Vikend v Avstraliji — 21.20 Festival režiserjev: Pier Paolo Pasolini (1967) — 23.00 Poročila.

SREDA, 19. 3.: 10.00 Šolska oddaja — 17.00 Darilo — 17.30 Pinocchio — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Naslednji, prosim! — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 „Teleobjektiv“ — 21.00 Svet knjige — 21.30 Mlada generacija — 21.50 Voja in mir.

ČETRTEK, 20. 3.: 10.00 Šolska oddaja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Jerome in Isabelle — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Svet in znanost — 21.00 Trstika. Film — 22.35 Poročila.

PETEK, 21. 3.: 10.00 Šolska oddaja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Družina Kremenčkovih — 18.25 MI — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Lačna žena — 21.00 Kako si lahko brez posebnega truda uspešen — 22.35 Poročila.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku - Mešani zbor „Podjuna“

V a b i l o n a

VIGREDNI KONCERT

ki bo v soboto 22. marca ob 20. uri v dvorani Schwarzl v Pliberku.

Nastopata:

Mešani zbor „Podjuna“,
zborovodja Oto Wutte
Graški študentje,
zborovodja Aleks Schuster

Prisrčno vabljeni

Odbor

V a b i l o n a

STILNI KONCERT „ROŽANSKE LJUDSKE PESMI“

Gostuje mešani pevski zbor „ROŽ“ iz Št. Jakoba v Rožu.

Prireditelja:

Farna mladina v Železni Kapli, v nedeljo 16. marca 1975 ob 11.30 uri v farni dvorani

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu pri Pliberku, v nedeljo 16. marca ob 19.30 uri v farni dvorani

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo Radiše vabi na spevoigro

VASOVALCI

ki bo v nedeljo 23. marca 1975 ob 15. uri v dvorani pri cerkvi.

Gostuje: Trio „Korotan“ in pevci SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni. Vsi prisrčno vabljeni!

Društveni odbor

Avstrijsko-jugoslovansko društvo v Celovcu vabi na skioptično predavanje

SLOVENSKA MESTA KOT PRIMERI EVROPSKE GRADNJE MEST

v sredo 19. marca 1975 ob 18.00 uri v Hiši tehnike (Haus der Technik — Bauzentrum), Celovec, St. Velter Str. 4

Predavatelj: Znanstveni sodelavec Gorenjskega muzeja v Kranju dr. Cene Avguštin. Vstopnine ni.

Vsi prisrčno vabljeni!

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 15. 3.: 16.30 Gospod Sanders živi nevarno — 18.00 Prenos svetovnega prvenstva v smučarskih poletih — 18.50

Pregled sporeda — 19.00 V mraku ponarejanja — 19.45 Mesta strahov na divjem zapadu — 20.00 Galerija — 20.15 Rdečelaska — 21.45 Čas v sliki in šport.

NEDELJA, 16. 3.: 15.25 Nogomet Luksemburg: Avstrija — 17.20 Prenos smučarskih poletov iz Kulma — 18.00 Portret glasbene skupine beata — 18.30 Film v tujem jeziku — Allez France — 20.00 Enciklopedija — 20.15 Cikel svetovnega gledališča: Namisljeni bolnik — 22.25 Čas v sliki in šport.

PONEDELJEK, 17. 3.: 17.55 Tehnična kemija. Prvine — 18.25 Novo v znanosti — 18.25 Pregled sporeda — 19.00 Ljudje in miti — 19.45 Pesmi ljudstev — 20.00 Vojna in mir — 20.45 Čas v sliki in šport.

TOREK, 18. 3.: 17.55 Uvod v digitalno tehniko — 18.25 Angličščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Terra Africa — Izumirle kulture — 19.45 Pop glasba — 20.00 Stoletja kirurgov — 21.20 Čas v sliki, kultura in šport — 21.50 Ludwig van Beethoven — Klavirska sonata.

SREDA, 19. 3.: 17.55 Poklicno obratovništvo — 18.25 Francoščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Av-

Največja izbira motornih žag, nadomestnih delov, servis za vse fabrikate pri podjetju

Spindelböck

Eisenkappler Strafe 14

9141 Eberndorf/Dobla vas,

telefon (0 42 36) 348

Strokovna trgovina in specialna delavnica

strijako stoletje — 20.00 Buona sera, Mrs. Campbell — 21.50 Čas v sliki, kultura in šport.

ČETRTEK, 20. 3.: 17.55 Tehnika o načrtovanju omrežja — 18.25 Ruščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Na poljskem področju — 19.30 Dali, dali — 21.00 Čas v sliki, kultura in šport — 21.30 Trailer.

PETEK, 21. 3.: 17.55 Fizika za vse — 18.25 Nemščina — 19.00 Čas lepih slik — 19.45 Sakralna gradbena umetnost romantike v Nemčiji — 20.00 Konec sveta v 50 letih? — 21.00 Čas v sliki, kultura in šport — 21.30 Šef. Kriminalka.